శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ
నమో ధర్మాయ మహతే నమః కృష్ణాయ వేధసే ।
బ్రాహ్మణేభ్యో నమస్కృత్య ధర్మాన్ వక్ష్యే సనాతనాన్ ॥ **1** ॥

ఏతద్ వః కథితం విప్రా విష్ణోశ్చరితమద్భుతం ।
భవద్భిర్యదహం పృష్టో నరాణాం పురుషోచితం ॥ **2** ॥

అత్ర సంకీర్తితః సాక్షాత్ సర్వపాపహరో హరిః ।
నారాయణో హృషీకేశో భగవాన్ సాత్వతాం పతిః ॥ **3** ॥

అత్ర బ్రహ్మ పరం గుహ్యం జగతః ప్రభవాప్యయం ।
జ్ఞానం చ తదుపాఖ్యానం ప్రోక్తం విజ్ఞానసంయుతం ॥ **4** ॥

భక్తియోగః సమాఖ్యాతో వైరాగ్యం చ తదాశ్రయం ।
పారీక్షితముపాఖ్యానం నారదాఖ్యానమేవ చ ॥ **5** ॥

ప్రాయోపవేశో రాజర్షేర్విప్రశాపాత్ పరీక్షితః ।
శుకస్య బ్రహ్మర్షభస్య సంవాదశ్చ పరీక్షితః ॥ **6** ॥

యోగధారణయోత్క్రాంతిః సంవాదో నారదాజయోః ।
అవతారానుగీతం చ సర్గః ప్రాధానికోఽగ్రతః ॥ **7** ॥

విదురోద్ధవసంవాదః క్షత్తృమైత్రేయయోస్తతః।
పురాణసంహితాప్రశ్నో మహాపురుషసంస్థితిః ॥ **8** ॥

తతః ప్రాకృతికః సర్గః సప్త వైకృతికాశ్చ యే।
తతో బ్రహ్మాండసంభూతిర్వైరాజః పురుషో యతః ॥ **9** ॥

కాలస్య స్థూలసూక్ష్మస్య గతిః పద్మసముద్భవః।
భువ ఉద్ధరణేఽంభోధేర్హిరణ్యాక్షవధో యథా ॥ **10** ॥

ఊర్ధ్వతిర్యగవాక్సర్గో రుద్రసర్గస్తథైవ చ।
అర్ధనారీనరస్యాథ యతః స్వాయంభువో మనుః ॥ **11** ॥

శతరూపా చ యా స్త్రీణామాద్యా ప్రకృతిరుత్తమా।
సంతానో ధర్మపత్నీనాం కర్దమస్య ప్రజాపతేః ॥ **12** ॥

అవతారో భగవతః కపిలస్య మహాత్మనః।
దేవహూత్యాశ్చ సంవాదః కపిలేన చ ధీమతా ॥ **13** ॥

నవబ్రహ్మసముత్పత్తిర్దక్షయజ్ఞవినాశనం।
ధ్రువస్య చరితం పశ్చాత్పృథోః ప్రాచీనబర్హిషః ॥ **14** ॥

నారదస్య చ సంవాదస్తతః ప్రైయవ్రతం ద్విజాః।
నాభేస్తతోఽను చరితమృషభస్య భరతస్య చ ॥ **15** ॥

ద్వీపవర్షసముద్రాణాం గిరినద్యుపవర్ణనం।
జ్యోతిశ్చక్రస్య సంస్థానం పాతాలనరకస్థితిః ॥ **16** ॥

దక్షజన్మ ప్రచేతోభ్యస్తత్పుత్రీణాం చ సంతతిః।
యతో దేవాసురనరాస్తిర్యఙ్నగఖగాదయః ॥ **17** ॥

త్వాష్ట్రస్య జన్మ నిధనం పుత్రయోశ్చ దితేర్ద్విజాః।
దైత్యేశ్వరస్య చరితం ప్రహ్లాదస్య మహాత్మనః ॥ **18** ॥

మన్వంతరానుకథనం గజేంద్రస్య విమోక్షణం।
మన్వంతరావతారాశ్చ విష్ణోర్హయశిరాదయః ॥ **19** ॥

కౌర్మం ధాన్వంతరం మాత్స్యం వామనం చ జగత్పతేః।
క్షీరోదమథనం తద్వదమృతార్థే దివౌకసాం ॥ **20** ॥

దేవాసురమహాయుద్ధం రాజవంశానుకీర్తనం।
ఇక్ష్వాకుజన్మ తద్వంశః సుద్యుమ్నస్య మహాత్మనః ॥ **21** ॥

ఇలోపాఖ్యానమత్రోక్తం తారోపాఖ్యానమేవ చ।
సూర్యవంశానుకథనం శశాదాద్యా నృగాదయః ॥ **22** ॥

సౌకన్యం చాథ శర్యాతేః కకుత్స్థస్య చ ధీమతః।
ఖట్వాంగస్య చ మాంధాతుః సౌభరేః సగరస్య చ ॥ **23** ॥

రామస్య కోసలేంద్రస్య చరితం కిల్బిషాపహం।
నిమేరంగపరిత్యాగో జనకానాం చ సంభవః ॥ **24** ॥

రామస్య భార్గవేంద్రస్య నిఃక్షత్రకరణం భువః।
ఐలస్య సోమవంశస్య యయాతేర్నహుషస్య చ ॥ **25** ॥

దౌష్యంతేర్భరతస్యాపి శంతనోస్తత్సుతస్య చ।
యయాతేర్జ్యేష్ఠపుత్రస్య యదోర్వంశోఽనుకీర్తితః ॥ **26** ॥

యత్రావతీర్ణో భగవాన్ కృష్ణాఖ్యో జగదీశ్వరః।
వసుదేవగృహే జన్మ తతో వృద్ధిశ్చ గోకులే ॥ **27** ॥

తస్య కర్మాణ్యపారాణి కీర్తితాన్యసురద్విషః।
పూతనాసుపయఃపానం శకటోచ్చాటనం శిశోః ॥ **28** ॥

తృణావర్తస్య నిష్పేషస్తథైవ బకవత్సయోః।
ధేనుకస్య సహభ్రాతుః ప్రలంబస్య చ సంక్షయః ॥ **29** ॥

గోపానాం చ పరిత్రాణం దావాగ్నేః పరిసర్పతః।
దమనం కాలియస్యాహేర్మహాహేర్నందమోక్షణం ॥ **30** ॥

వ్రతచర్యా తు కన్యానాం యత్ర తుష్టోఽచ్యుతో వ్రతైః।
ప్రసాదో యజ్ఞపత్నీభ్యో విప్రాణాం చానుతాపనం ॥ **31** ॥

గోవర్ధనోద్ధారణం చ శక్రస్య సురభేరథ।
యజ్ఞాభిషేకం కృష్ణస్య స్త్రీభిః క్రీడా చ రాత్రిషు ॥ **32** ॥

శంఖచూడస్య దుర్బుద్ధేర్వధోఽరిష్టస్య కేశినః।
అక్రూరాగమనం పశ్చాత్ ప్రస్థానం రామకృష్ణయోః ॥ **33** ॥

వ్రజస్త్రీణాం విలాపశ్చ మథురాలోకనం తతః।
గజముష్టికచాణూరకంసాదీనాం చ యో వధః ॥ **34** ॥

మృతస్యానయనం సూనోః పునః సాందీపనేర్గురోః।
మథురాయాం నివసతా యదుచక్రస్య యత్ప్రియం।
కృతముద్ధవరామాభ్యాం యుతేన హరిణా ద్విజాః ॥ **35** ॥

జరాసంధసమానీతసైన్యస్య బహుశో వధః।
ఘాతనం యవనేంద్రస్య కుశస్థల్యా నివేశనం ॥ **36** ॥

ఆదానం పారిజాతస్య సుధర్మాయాః సురాలయాత్।
రుక్మిణ్యా హరణం యుద్ధే ప్రమథ్య ద్విషతో హరేః ॥ **37** ॥

హరస్య జృంభణం యుద్ధే బాణస్య భుజకృంతనం।
ప్రాగ్జ్యోతిషపతిం హత్వా కన్యానాం హరణం చ యత్ ॥ **38** ॥

చైద్యపౌండ్రకశాల్వానాం దంతవక్త్రస్య దుర్మతేః।
శంబరో ద్వివిదః పీఠో మురః పంచజనాదయః ॥ **39** ॥

మాహాత్మ్యం చ వధస్తేషాం వారాణస్యాశ్చ దాహనం।
భారావతరణం భూమేర్నిమిత్తీకృత్య పాండవాన్ ॥ **40** ॥

విప్రశాపాపదేశేన సంహారః స్వకులస్య చ।
ఉద్ధవస్య చ సంవాదో వాసుదేవస్య చాద్భుతః ॥ **41** ॥

యత్రాత్మవిద్యా హ్యఖిలా ప్రోక్తా ధర్మవినిర్ణయః।
తతో మర్త్యపరిత్యాగ ఆత్మయోగానుభావతః ॥ **42** ॥

యుగలక్షణవృత్తిశ్చ కలౌ నౄణాముపప్లవః।
చతుర్విధశ్చ ప్రలయ ఉత్పత్తిస్త్రివిధా తథా ॥ **43** ॥

దేహత్యాగశ్చ రాజర్షేర్విష్ణురాతస్య ధీమతః।
శాఖాప్రణయనమృషేర్మార్కండేయస్య సత్కథా।
మహాపురుషవిన్యాసః సూర్యస్య జగదాత్మనః ॥ **44** ॥

ఇతి చోక్తం ద్విజశ్రేష్ఠా యత్పృష్టోఽహమిహాస్మి వః।
లీలావతారకర్మాణి కీర్తితానీహ సర్వశః ॥ **45** ॥

పతితః స్ఖలితశ్చార్తః క్షుత్త్వా వా వివశో బ్రువన్।
హరయే నమ ఇత్యుచ్చైర్ముచ్యతే సర్వపాతకాత్ ॥ **46** ॥

సంకీర్త్యమానో భగవాననంతః
శ్రుతానుభావో వ్యసనం హి పుంసాం।
ప్రవిశ్య చిత్తం విధునోత్యశేషం
యథా తమోఽర్కోఽభ్రమివాతివాతః ॥ **47** ॥

మృషా గిరస్తా హ్యసతీరసత్కథా
న కథ్యతే యద్ భగవానధోక్షజః।
తదేవ సత్యం తదుహైవ మంగలం
తదేవ పుణ్యం భగవద్గుణోదయం ॥ **48** ॥

తదేవ రమ్యం రుచిరం నవం నవం
తదేవ శశ్వన్మనసో మహోత్సవం।
తదేవ శోకార్ణవశోషణం నృణాం
యదుత్తమశ్లోకయశోఽనుగీయతే ॥ **49** ॥

న తద్ వచశ్చిత్రపదం హరేర్యశో
జగత్పవిత్రం ప్రగృణీత కర్హిచిత్।
తద్ ధ్వాంక్షతీర్థం న తు హంససేవితం
యత్రాచ్యుతస్తత్ర హి సాధవోఽమలాః ॥ **50** ॥

స వాగ్విసర్గో జనతాఘసంప్లవో
యస్మిన్ప్రతిశ్లోకమబద్ధవత్యపి।
నామాన్యనంతస్య యశోఽంకితాని య -
చ్ఛృణ్వంతి గాయంతి గృణంతి సాధవః ॥ **51** ॥

నైష్కర్మ్యమప్యచ్యుతభావవర్జితం
న శోభతే జ్ఞానమలం నిరంజనం।
కుతః పునః శశ్వదభద్రమీశ్వరే
న హ్యర్పితం కర్మ యదప్యనుత్తమం ॥ **52** ॥

యశః శ్రియామేవ పరిశ్రమః పరో
వర్ణాశ్రమాచారతపఃశ్రుతాదిషు।
అవిస్మృతిః శ్రీధరపాదపద్మయో -
ర్గుణానువాదశ్రవణాదిభిర్హరేః ॥ **53** ॥

అవిస్మృతిః కృష్ణపదారవిందయోః
క్షినోత్యభద్రాణి శమం తనోతి చ।
సత్త్వస్య శుద్ధిం పరమాత్మభక్తిం
జ్ఞానం చ విజ్ఞానవిరాగయుక్తం ॥ **54** ॥

యూయం ద్విజాగ్ర్యా బత భూరిభాగా
యచ్ఛశ్వదాత్మన్యఖిలాత్మభూతం।
నారాయణం దేవమదేవమీశ -
మజస్రభావా భజతావివేశ్య ॥ **55** ॥

అహం చ సంస్మారిత ఆత్మతత్త్వం
శ్రుతం పురా మే పరమర్షివక్త్రాత్।
ప్రాయోపవేశే నృపతేః పరీక్షితః
సదస్యృషీణాం మహతాం చ శృణ్వతాం ॥ **56** ॥

ఏతద్వ్యః కథితం విప్రాః కథనీయోరుకర్మణః।
మాహాత్మ్యం వాసుదేవస్య సర్వాశుభవినాశనం ॥ **57** ॥

య ఏవం శ్రావయేన్నిత్యం యామక్షణమనన్యధీః।
శ్రద్ధావాన్ యోఽనుశృణుయాత్ పునాత్యాత్మానమేవ సః ॥ **58** ॥

ద్వాదశ్యామేకాదశ్యాం వా శృణ్వన్నాయుష్యవాన్ భవేత్।
పఠత్యనశ్నన్ ప్రయతస్తతో భవత్యపాతకీ ॥ **59** ॥

పుష్కరే మథురాయాం చ ద్వారవత్యాం యతాత్మవాన్।
ఉపోష్య సంహితామేతాం పఠిత్వా ముచ్యతే భయాత్ ॥ **60** ॥

దేవతా మునయః సిద్ధాః పితరో మనవో నృపాః।
యచ్ఛంతి కామాన్ గృణతః శృణ్వతో యస్య కీర్తనాత్ ॥ **61** ॥

ఋచో యజూంషి సామాని ద్విజోఽధీత్యానువిందతే।
మధుకుల్యా ఘృతకుల్యాః పయఃకుల్యాశ్చ తత్ఫలం ॥ **62** ॥

పురాణసంహితామేతామధీత్య ప్రయతో ద్విజః।
ప్రోక్తం భగవతా యత్తు తత్పదం పరమం వ్రజేత్ ॥ **63** ॥

విప్రోఽధీత్యాప్నుయాత్ ప్రజ్ఞాం రాజన్యోదధిమేఖలాం ।
వైశ్యో నిధిపతిత్వం చ శూద్రః శుద్ధ్యేత పాతకాత్ ॥ **64** ॥

కలిమలసంహతికాలనోఽఖిలేశో
హరిరితరత్ర న గీయతే హ్యభీక్ష్ణం ।
ఇహ తు పునర్భగవానశేషమూర్తిః
పరిపఠితోఽనుపదం కథాప్రసంగైః ॥ **65** ॥

తమహమజమనంతమాత్మతత్త్వం
జగదుదయస్థితిసంయమాత్మశక్తిం ।
ద్యుపతిభిరజశక్రశంకరాద్యై -
ర్దురవసితస్తవమచ్యుతం నతోఽస్మి ॥ **66** ॥

ఉపచితనవశక్తిభిః స్వ ఆత్మ -
న్యుపరచితస్థిరజంగమాలయాయ ।
భగవత ఉపలబ్ధిమాత్రధామ్నే
సురఋషభాయ నమః సనాతనాయ ॥ **67** ॥

స్వసుఖనిభృతచేతాస్తద్వ్యుదస్తాన్యభావో -
ఽప్యజితరుచిరలీలాకృష్టసారస్తదీయం ।
వ్యతనుత కృపయా యస్తత్త్వదీపం పురాణం
తమఖిలవృజినఘ్నం వ్యాససూనుం నతోఽస్మి ॥ **68** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
ద్వాదశస్కంధార్థనిరూపణం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥